

Åbent Europa – en dialog mellem ældre om ældre

Start dato: 26. oktober 2022

Projektet evalueres efter et år, herunder hvordan eller om projektet skal videreføres.

Projektets mål

Det er målet med dialogen at opnå viden om vilkår, muligheder og opfattelser blandt ældre i forskellige lande i det postsovjetiske Europa. Ved at kende og forstå hinandens situation, vil vi gensidigt kunne inspireres af hinandens erfaringer og synspunkter med det ønske at vores dialog kan bidrage til at styrke et globalt udsyn og en mere solidarisk, åben og fredelig Verden.

Et udviklingsmål for projektet er, at de grupper som indgår i dialogen, på et tidspunkt får lejlighed til at besøge hinanden i deres respektive hjemlande. Dette perspektiv indgår ikke som en del af dialogprojektet, men skal udfoldes i et selvstændigt rejse projekt "Øst møder Vest".

Baggrund

Længere ældreliv

En vigtig baggrunde for projektet er den demografiske udvikling i verden, hvis glædelige baggrund er en stigende levealder i befolkningerne. Således er den forventelige gennemsnitlige levealder for mænd og kvinder i Europa steget fra 62 år for dem, der er født i 1950 til 73 år for dem, der er født i år 2000. De europæere, der bliver født i dag kan i gennemsnit forvente at leve til de er 77.

På grund af den længere levealder og en faldende fertilitet bliver de ældre overalt en større og større del af befolkningerne. I 2022 er hver fjerde europæer over 60 år gammel. Vi kommer ind i en helt ny virkelighed, hvor mennesker lever et langt liv som ældre, og hvor de skal leve et trygt og værdigt liv, hvor de får mulighed for at være aktive samfundsborgere, forfølge deres interesser og være anerkendt for deres bidrag.

Det er dette 'hele ældreliv' som vi vil sætte til debat i dialogen.

Mellempfolkelig kontakt

Mange ældre husker fra deres ungdom, hvordan Europa de facto blev delt langs grænsen mellem de nationer som var i alliance med Sovjetunionen og de som var i alliance med Vestmagterne. Grænsen skilte befolkningerne og blev en barriere for udviklingen af mellempfolkelig og kulturel kontakt og forståelse på tværs i Europa.

I dag er vi efter en periode med afspænding igen i en tilsvarende situation, hvor grænsen er den stilling som staterne tager til krigen mellem Rusland og Ukraine. Det er projektets ide, at vi skal fastholde mellempfolkelig kontakt og udveksling på tværs af denne deling.

Historien bag ...

I 2019 indgik Globale Seniorer, Danske Seniorer, Valli fra Finland og CRNO fra Skt. Petersborg et partnerskab hvor vi ansøgte Nordisk råd om en bevilling til et fælles projekt: Supportive Community – Informal Care for Elderly in Russia, Finland and Denmark.

Projektet skulle opspore og udvælge gode eksempler på hvordan civilsamfundet gennem naboorganisering, grupper på sociale medier eller i Ngo'er har udviklet aktiviteter til glæde for ældres liv, både praktisk og mentalt. Vi skulle mødes om at præsentere og diskutere de udvalgte praksisser og endelig på delvist selvfinansierede studierejser til hhv. Danmark se og diskutere eksempler på civilsamfundets arbejde med ældre.

Men først Corona'en og siden krigen i Ukraine satte en stopper for projektets gennemførelse. I stedet var der enighed mellem parterne om at forsøge en videreførelse gennem de nyvundne færdigheder i online møder, som var opnået under Corona'en.

Dialogens Emne

Emnerne

Dialogen skal være en relativt uformel personlig samtale mellem ældre om *'det hele ældreliv'*.

Det indeholder dermed emner som:

Hvordan er vi forsørget?

Hvilke familie- og vennerelationer indgår vi i?

Hvordan bor vi – og hvordan ville vi bo?

Hvordan forløber vores hverdag?

Hvad er vores største udfordringer for et godt liv?

Hvilke samfundsemner og vilkår optager os?

Hvilke rammer giver det offentlige og lokalsamfundet for ældres liv?

Hvordan spiller vi sammen med lokal- og civilsamfund?

Er vi europæere – og hvad betyder det for os?

Hvad betyder klimakrisen og andre globale udfordringer for os?

Dialogen drejer sig både om vores faktiske forhold som ældre og om vores ønsker og krav til ældrelivet

Rækkefølgen er fra nærhed til distance.

Det har to begrundelser. Dels er det fornuftigt at starte med det personlige og nære når man skal lære hinanden at kende og opnå den tillid der skal til, for at åbne sig mod hinanden.

En anden og vigtig begrundelse er at vi som udgangspunkt, kan have mange uenigheder om de Europæiske nationers styreformer og konflikter. Når vi begynder med det nære, er det for at opbygge en personlig respekt for hinanden som udgangspunkt for at kunne rumme at gå i dialog om de 'store' uenigheder. Vi skal også vise respekt for, at man som individ kan være i klemme mellem samfundets krav og forventninger og ens egne holdninger.

Forsigtighed og respekt er nøgleord i en samtale med personer, vi endnu ikke har mødt.

Målgruppen for dialogen

Grundlaget

Vi taler om en dialog mellem ældre om ældre.

Projektets historie gør det naturligt at Rusland, Finland og Danmark fortsat indgår i dialogen med udgangspunkt i de organisationer og personer vi havde kontakt til i forbindelse med projektet finansieret af Nordisk Råd.

Yderligere er der gennem EURAG skabt forbindelse til hhv. ældreorganisationer i Litauen og Ungarn, som er informeret om vores projekt og har vist en forhåndsinteresse.

En dialog er mellem to parter, og vi taler derfor om muligheden for at etablere flere sideløbende dialoger mellem lande. For Danmarks vedkommende kunne det udover de ovennævnte være muligt at etablere kontakt til ældreorganisationer i Polen og Ukraine.

Planen er, at vi starter en Dialog med ældre fra Rusland og gør det til et pilotprojekt for evt. yderligere initiativer.

Hvilke ældre?

Udgangspunktet er kontakt mellem organisationer, og deres opbygning er forskellig. I Globale Seniorer er det målgruppen ældre selv, der driver organisationen. I Finland f.eks. er det professionelle som driver organisationen.

Målgruppen rummer derfor først og fremmest 'almindelige ældre', dernæst professionelle der i civilsamfundsorganisationer arbejder for ældres interesser. I Globale Seniorer er det sammenfaldende grupper.

Kravene til de ældre, der indgår i en gruppe er:

- at de har nogen erfaring med at deltage i begivenheder og aktiviteter i lokal- eller civilsamfund,
- at de er nysgerrige på verden og har ønsker om mellemfolkelig kontakt,
- at de er parat til og kan håndtere de udfordringerne ved tolket dialog,
- at de kan håndtere online mødeprogrammer, eller indgår i en sammenhæng hvor de kan få bistand til det,

Dialogens ramme

En standard dialog

Vi tænker projektet som meget fleksibelt hvor betingelserne for den enkelte dialog fastsættes af de parter som indgår. Her er derfor kun en række forslag som kan inspirere planen for den enkelte dialog.

- En dialog føres mellem en gruppe ældre fra to af de omfattede lande.
- En standard dialog føres mellem to ældregrupper, en fra hvert sit land.
- Det optimale er, hvis hver gruppe ikke er flere end 5 ældre.
- Det første møde i en dialoggruppe aftales og tilrettelægges mellem organisationerne.
- På første møde anbefales det at grupperne introducerer hinanden med en video på maksimalt 5 minutter, som præsenterer gruppen, som den gerne vil ses.
- En dialog består typisk af 4-6 online møder, med ca. 2 måneders mellemrum.
- Det vil være en stor hjælp, hvis faktuelle oplysninger om ældres vilkår
- Grupperne laver efter hvert møde en lille rapport, der siger, hvad man har lært af mødets indhold og form.

- Grupperne aftaler på hvert dialogmøde emnet for det næste.
- Det er en god støtte for dialogen hvis evt. faktuelle oplysninger om ældres vilkår udveksles på skrift i forvejen.

Logistik

Sproget på dialogmødet er som udgangspunkt de enkelte gruppers modersmål. Det kan også være engelsk, for enten den ene eller begge grupper, hvor det er nødvendigt og muligt at gennemføre, men vær opmærksom på, at det ikke må være hæmmende for bred deltagelse i dialogen.

Der skal med andre ord være tolkning på mødet. Det ligger uden for projektets ramme at aflønne en professionel tolk, så der er lagt op til at vi i leder efter en frivillige der mestrer opgaven mod en rimelig betaling. Det kan være studerende, en person fra venskabsforeninger eller lignende.

Dialogmøderne gennemføres så digitalt lavpraktisk som muligt. Enten gennem programmer som Skype, Teams eller Zoom, der forudsætter at deltagerne, enten hver for sig eller et par stykker ad gangen, er forbundet via laptop, tablet eller smartphone.

En anden løsning, som vi være at foretrække hvor det er teknisk muligt. Vil være at køre det som webinar, hvor to møderum er i online forbindelse med hinanden. Det kræver et lidt mere avanceret udstyr, men kan evt. lade sig gøre i et af organisationernes lokaler, hvilket stiller krav om at medlemmerne kan nå frem til lokaliteten.

Globale Seniorer har indtil videre mulighed for at låne sig ind på Serviceforbundets HB lokale, som har et udstyr som kan facilitere et webinar.

Projektets økonomi

Er endnu ikke fastlagt

Povl Anker